

НАЦИОНАЛНА СПОРТНА АКАДЕМИЯ “ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

ФАКУЛТЕТ СПОРТ

КАТЕДРА „ТЕЖКА АТЛЕТИКА, БОКС, ФЕХТОВКА И СПОРТ ЗА
ВСИЧКИ“

АВТОРЕФЕРАТ

ИВАЙЛО СПАСОВ ЗДРАВКОВ

КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ НА ГОЛФ КЛУБОВЕТЕ И
ЕФЕКТА И ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ РЕГИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

София, 2023

Дисертационния труд е обсъден на научен колегиум и предложен за официална защита от катедра „ТЕЖКА АТЛЕТИКА, БОКС, ФЕХТОВКА И СПОРТ ЗА ВСИЧКИ“ в Национална Спортна Академия „Васил Левски“.

Дисертационният труд съдържа 192 страници, онагледен е с 3 таблици и 30 фигури. Библиографията включва 149 литературни източника, от които 50 на кирилица, 99 на латиница.

Публичната защита на дисертационния труд ще се проведе на от 23.01.2024 часа в зала А-3 на Национална Спортна Академия „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“, Студентски град, София, на заседание на специализирано научно жури. Материалите по защитата на дисертационния труд са достъпни в библиотеката на НСА „Васил Левски“

УВОД

Съвременното развито и цивилизовано общество се стреми към общочовешките принципи на демокрация, хуманизъм и плурализъм. В сърцето на този обществен модел стои индивидуалната личност, притежаваща свои уникални права, отговорности и задължения. Хората се раждат с разнообразни желания, способности, мечти и интереси, но всички имат равни права в рамките на обществото. Принципът на равенство и отсъствието на дискриминация са основополагащи в развитите граждански общества и социални системи.

Голф се играе по целия свят. Голфът е глобален спорт. Към края на 2020 г., има 38 081 голф игрища, разположени в 206 от 251 държави в света. Това е 82% разпространение на този спорт в световен мащаб. Въпреки това голфът е географски концентриран, като 80 % от световното предлагане на голф игрища се намират в 10-те страни, в които този спорт е най-разпространен: Съединените Американски Щати, Япония, Обединеното кралство (Англия, Северна Ирландия, Шотландия и Уелс), Канада, Австралия, Германия, Франция, Република Корея, Швеция и Китай.

По-голямата част от голф клубовете се позиционират в западното полукълбо, като най-много те са в САЩ близо 42%, в Европа са 23% от регистрираните голф клубове, следвана от Азия с 17%, Океания с 5%. В последните години се забелязва огромен интерес към този спорт и неговата популярност непрекъснато расте. По данни на международно проучване на R&A и USGA, са стартирали проекти за нови 556 нови голф игрища, като повече от половината са свързани с планински или морски курорти, показвайки тясната връзка между голф, туризъм и икономическо развитие. Географското разпределение на тези проекти е следното - Африка с 43 нови проекта в 19 различни държави, следвана от Европа с близо 130 и Азия с 170 новооткрити голф клуба, като се забелязва тенденция за експанзия и разширяване на изток - Чехия вече има огромна мрежа от голф клубове – 101, следвана от Полша с 37, Словакия с 21 и Унгария с 17 голф клуба. В Азия, също се забелязва възходяща тенденция, като Виетнам вече разполага с 41 съоръжения и още 32 в различни етапи на развитие, Индия с 267 и допълнително 28 нови проекта, вероятно Китай ще бъде следваща дестинация, в която голфа ще набере силна популярност, но за съжаление през последните години на политическо ниво бе забранено изграждането на нови голф игрища.

Ако обърнем по-задълбочено внимание на статистическите данни в Европа, ще забележим, че през последните 20 години, голфът набира огромна популярност. През 1990 г., в Европа съществуват 1,71 милиона регистрирани играчи по голф, през 2018 г., те вече са около 4,11 милиона а според проучване официално регистрираните членове на голф клубове в Европа са 10,617 милиона. Нарастването на популярността на голфа е съпроводено с нарастване на броя на голф игрищата в Европа. В момента в Европа съществуват над 8914 хиляди официално регистрирани голф клуба, като Англия е лидер с 2217 официални голф игрища, следвани от Германия, Швеция и Франция и Шотландия.

Очевиден е фактът, че спортът голф не се използва само като спорт за отдих и забавление, а и като двигател и катализатор за икономическо и обществено развитие, за регионално планиране и изграждане на обединени и стабилни общности. Голф клубовете трябва да бъдат изобретателни и креативни за да създават проекти, които да бъдат успешно вградени в местните условия на околната среда, които помагат за опазване на местната флора и фауна, помагат на местната общност в тяхното културно, обществено, икономическо, социално и здравно развитие.

Добрата мрежа от голф клубове създадена от ЕГА, популярността на този спорт, съчетанието между спорт, природа, сигурна и спокойна среда, моралните и етични закони спазвани и задължение на всеки голф играч правят този спорт и съоръженията в голф клубовете особено подходящи за провеждане на различни инициативи, програми, политики и мерки за справяне с различни икономически, културни, социални, здравни, обществени и политически проблеми и предизвикателства, свързани предимно с лица в неравностойно положение, младежи в риск, лица застрашени от социално изключване, деца и младежи с противообществени или анти-социални прояви, пред които е изправена Европа и в частност България.

ЛИТЕРАТУРНО ПРОУЧВАНЕ И ТЕОРЕТИЧНА ПОСТАНОВКА НА ПРОБЛЕМА

Литературният обзор на дисертационният труд разглежда теми свързани със историята, правилата, етикета и нормите на поведение в голфа, развитие на този спорт в Европа, извън Европа и България, дава необходимите за научният труд разбиране и обхват на понятия като корпоративна социална отговорност, определение за социална интеграция и социално включване, а също така и разбиране и обхват на термини като сигурност и несигурност. Основен фокус се поставя върху:

- Развитие на спорта голф и голф туризма в България - перспективи и туристически интерес към българската природа, културно-историческите маршрути, балнеологията и морска ваканция;
- Провеждането на политики за насърчване и популяризиране развитието на голф туризма, както и създаването на подходяща инвестиционна среда за изграждане на необходимия брой игрища;
- Създаването, развитието и подобряването на нормативната и законовата база в Българският голф (правилници, разпоредби, етикети и норми на поведение);
- Корпоративната социална отговорност - стратегически подход, управление на риска, корпоративна визия в обществото на национално, регионално и локално ниво, връзките с клиенти, управлението на човешките ресурси и иновационния капацитет.
- Корпоративна социална отговорност в голфа - връзката между голфа и обществото като цяло, ефекти, последици и ползи за хората – обучение, възпитание, физическа активност, осведоменост, силно гражданство, защита на основни човешки права;
- Социална интеграция – как голф клубовете в България могат да използват този спорт като мощен инструмент с помощта на който, може да се възстанови достойнството,

диалога и взаимното разбирателство в обществата, и да намалят насилието, дискриминацията и конфликтите;

- Политики за социално включване - икономически растеж, микро и макро икономическа среда и публични финанси, качествени и адаптирани социални програми, използващи спорт като инструмент за социална промяна, адаптация, социализация и успешна интеграция на маргинализирани групи от обществото;
- Разбирания и обхват на понятието Сигурност и Несигурност – стратегии на голф клубовете за оптимизация и гарантиране ефекта от инициативите и кампаниите за повишаване на регионалната сигурност на Република България.

На база направеното литературно проучване, беше формулирана и нашата работна хипотеза. Тя гласи, че *развитието на политики и инициативи за КСО от голф клубовете в България, би имало положителен ефект за повишаване и оптимизиране на регионалната сигурност на Република България. По този начин ще се поставят методологични и научнообосновани основи за създаване на устойчиви програми за КСО за интеграция чрез голф като уникален и мощен инструмент за социализация и изграждане на личностни и социални качества.*

ЦЕЛ, ЗАДАЧИ, ОБЛАСТ, МЕТОДИКА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Цел на изследването:

Целта на настоящият научен труд е да бъде проучен и анализиран ефекта от прилагането на корпоративна социална отговорност от голф клубовете в България за оптимизиране на регионалната сигурност на Република България.

За решаване на зададената цел си поставихме изследователски следните **задачи**:

1. Да се анализират мотивите, нагласите и формите за внедряване на програми за корпоративна социална отговорност на голф клубовете в Република България.
2. Да се проучат възможностите за прилагане и развитие на програми за корпоративна социална отговорност на голф клубовете в Република България с акцент върху оптимизирането на сигурността.
3. Да се идентифицират ползите от реализиране на програми за корпоративна социална отговорност на голф клубовете в Република България.
4. Анализ на проведените пилотни проекти и събития, използващи голф като инструмент за социализация, социална адаптация и интеграция голф за лица застрашени от социално изключване, в затруднено и/или в неравностойно положение и младежи в риск, подобряващи нивата на регионалната сигурност в Република България.

Област на настоящото изследване е да изследваме и характеризираме добрите практики при корпоративната социална отговорност провеждана от голф клубовете и ефекта

и върху лица застрашени от социално изключване, в затруднено и/или в неравностойно положение и младежи в риск или изтърпяващи наказание за извършване на противообществени прояви и престъпления, бежанци и мигранти прилагани във водещи държави по света, от страни – членки на Европейския съюз и в България с акцент върху оптимизирането на локалната и регионалната сигурност.

Организация на изследването

Изследването протече през следните етапи:

- Първи етап /02/11/2020 – 01/04/2023/: Съставяне на предварителна хипотеза; мотивационно изложение изясняващо предварителната хипотеза на дисертационния труд, както и детайлен план на експерименталната част и концепция за методология на проекта Събиране, проучване и анализ на специализирани литературни източници, съставяне на обзорна референция относно научните публикации, свързани с темата, състояние на научните достижения; анализ на публикациите; основни предизвикателства в проблематиката на дисертационния труд;
- Втори етап /01/01/2021 – 15/04/2021/: Подбор на методология за провеждане на изследването, сформирание на екип за провеждане на метод за дългосрочно планиране „Делфи“, избор на група за вземане на решение; създаване на въпросник и тестване на въпросника за по-подходяща формулировка.
- Трети етап 15/04/2021 – 31/09/2021: Провеждане на „Делфи“ анализ. Предаване на първите въпросници на експертите от групата, анализ на първия кръг отговори, подготовка на втория кръг въпросници, предаване на втория кръг въпросници на експертите, анализ на втория кръг отговори, подготовка и анализ на трети кръг отговори, изготвяне на доклад от екипа за анализ.
- Четвърти етап /01/09/2021 – 10/03/2023/: Съставяне на анкетна карта, събиране, анализ и систематизация на информацията от анкетната карта; Провеждане на анкетно проучване.
- Пети етап /31/12/2022 – 31/07/2023/: Анализ на събраната информация и емпиричните данни, разработка на настоящата дипломна работа.

Методика на изследването.

За да бъдем максимално точни в резултатите, представени в настоящата разработка, използвахме разнородни методи за събиране на данни, които биха могли да се синтезират в следните групи:

- Структурен-контент анализ – бе използван за разкриване наличието или отсъствието на ангажимент на отделни организации по отношение внедряването и използването на програми за КСО и адаптиран голф като инструмент за социална интеграция, трайна социална адаптация и ресоциализация. За целта бяха анализирани 149 правно-нормативни документи,

стратегии, програми, закони, решения на държавни и обществени организации.

- Анализ на добри практики за КСО – Анализът на добри практики е важен инструмент в дисертационното изследване, защото ни позволи да се изследваме и разберем успешни методи, техники и процеси, използвани в реалната практика. Включването на анализ на добри практики за провеждани политики и инициативи от голф клубовете в Европа, извън Европа и България допринесе за по-доброто разбиране и избор на успешни методи, практики и инициативи, да помогне за идентифициране на потенциални проблеми, предизвикателства и пречки и как те могат да бъдат преодоляни.
- S.W.O.T – Избрахме този анализ да бъде част от дисертационното изследване, тъй като предоставя подробна оценка на вътрешните и външните фактори, които могат да повлияят върху обект на дисертационния труд. Той е удобен и ефикасен инструмент за изследване на състоянието на съществуващото положение, за формулиране на стратегии, за избор на подходящи методи и техники и за идентифициране на потенциални пречки пред провеждането на политики за КСО от голф клубовете в България и бе използван за формулиране на стратегии и препоръки за подобрене на провежданите инициативи.
- Метод за дългосрочно прогнозиране „Делфи“ – Този метод ни позволи да прогнозираме бъдещи тенденции и проблеми, които могат да повлияят върху провеждането на политики за КСО от голф клубовете в България. Методът ни помогна за изграждането на по-добра стратегия и да идентифицираме ключовите фактори, които могат да повлияят върху процесите и практиките за провеждане на КСО.
- Анкетно проучване - Анкетното проучване бе проведено между 10/07/2022 – 10/03/2023, сред 349 човека (N=349) и бе от решаващо значение за провеждането на настоящето дисертационно изследване, поради това, че то ни предостави ценни данни относно политиките за КСО и техният ефект върху локалната и регионална сигурност. То ни даде така необходимите данни за това как те се оценяват и как те се отразяват от респондентите и дали те ги считат за ефективни в оптимизирането на различните аспекти на сигурността. Данните събрани по време на проучването също така ни позволиха да дадем препоръки какви са възможностите те да бъдат оптимизирани и подобрени в бъдещи инициативи за КСО.
- Математико-статистически анализ – бе използван за да обработим и интерпретираме данните, събрани в дисертацията. Чрез използването на математически методи и статистически техники, анализирахме информация от данните и направихме обективни заключения. Това ни даде възможност да определим статистически значимите прилики/разлики между отговорите на различни групи от респонденти, да измерим степента на корелация между различни променливи и да правим прогнози за бъдещето развитие на явленията, които изследваме в настоящият научен труд.

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Структурен контент анализ

За целите и задачите на настоящият научен труд направихме структурен контент анализ на международни договори за правата на човека, ратифицирани от Република България, на нормативната база регулираща правата на гражданите с увреждания, на нормативната база регулираща работата с младежи в риск, на законите регулиращи правата на гражданите застрашени от социално изключване, как държавата регулира достъпа до спорт и спортни услуги в системата на Министерство на вътрешните работи (МВР) и Министерство на отбраната (МО), какви закони и нормативни актове имат отношение към защита на правата и свободите на гражданите и противодействие на престъпността, както и задълбочен анализ на стратегически документи и нормативна база в областта на интеграцията на имигранти. Данните показват, че Република България има приети многобройни и важни ангажименти към различни граждани и групи по международни договори и спогодби. Очевидно е, че спазването и изпълняването на поетите ангажименти е неделима част от общите Европейски ценности, наследство и традиции. Българското общество и държавност отдават огромно значение на общочовешки ценности като приобщаването, толерантността, справедливостта, солидарността и недискриминацията. Държавата ни, като част от голямото европейски семейство спазва и изпълнява целите на Европейският съюз за борба срещу социалното изключване и дискриминацията и спазване на човешкото достойнство и тук голф клубовете, които оперират у нас могат да бъдат от изключителна полза, Те могат да бъдат полезни за подобряване на социалното сближаване и интеграцията. Спортът и физическата активност са мощни инструменти за създаване на ценности като интегритет, честна игра, уважение, етика, почтеност и морал. За успешно справяне с предизвикателствата като икономически, екологични и хуманитарни кризи, е необходимо да се интегрират всички граждани и групи от обществото, включително хората в риск от бедност и социално изключване

Анализ на добри практики

За целите на дисертационния труд направихме анализ на добри практики за използването на КСО от голф клубовете като инструмент за социална промяна, социална адаптация и социална интеграция с акцент върху оптимизирането на локалната и регионална сигурност. Той целеше да открием добри практики в интеграция чрез голф, които могат да оптимизират локалната и регионална сигурност и биха могли да бъдат заимствани и адаптирани към условията в България. В анализа бяха включени 8 практики от държави извън Европа, 9 добри практики от Европа и 3 инициативи на голф клубове от България. Това ни позволи да се изследваме и разберем успешни методи, техники и процеси, използвани в реалната практика, както и по-доброто разбиране и избор на успешни методи, практики и инициативи, помогна ни за идентифициране на потенциални проблеми, предизвикателства и пречки и как те могат да бъдат преодоляни за да могат те по-успешно да бъдат приложени в България.

S.W.O.T – анализ

На базата на обработените резултати извършихме S.W.O.T – анализ на възможностите и перспективите за развитие на голфа като инструмент за интеграция и въвеждане на добри практики за интеграция чрез голф в България. На всичко изложено до момента обобщихме някои от изразените силни и слаби страни на голфа у нас, както и възможностите и заплахите за развитието му.

Силни страни	Слаби страни
<p>На много места голф комплексите разполагат със СПА център – условие за развитие на комбинирана профилактика, рехабилитация и лечение, чрез спорт.</p> <p>Цените на голф услугите у нас са по-ниски в сравнение с другите голф дестинации в Европа.</p> <p>Членството на България в ЕС допринася за развитието на голфа у нас в това число и като инструмент за социализация и адаптация.</p> <p>Голфът има силна социална функция и генерира високи приходи за благотворителност.</p> <p>Голфът стимулира привличането на чуждестранни инвестиции в държавния и частния сектор.</p> <p>Заради по-благоприятните природни и климатични, икономически и финансови условия България е потенциално по-привлекателна голф дестинация за любителите на голфа от Скандинавските държави (Дания, Норвегия и Швеция), Великобритания и Русия в сравнение с Испания, Гърция, Италия и Португалия.</p> <p>Много от голф игрищата у нас са заобиколени от естествени ландшафтни пейзажи, което ги отличава от повечето европейски голф игрища. Възможност за финансиране на проекти за популяризиране на спорта голф като инструмент за социална реализация по Европейски програми като държава-членка на ЕС. Сигурна и стабилна икономика вследствие на членството ни в ЕС и устойчивостта на валутния борд в България. Няма стандартизиран набор от</p>	<p>България поддържа нисък стандарт на живот, а голф все още е скъп спорт, поради което е недостъпен за голяма част от населението в България.</p> <p>Недостатъчната реклама и популяризация е минус за развитието на спорта голф у нас.</p> <p>В България все още няма достатъчно обучени и квалифицирани кадри в голф комплексите, особено по отношение на използването на спорта като инструмент за интеграция.</p> <p>Държавата не инвестира в голф проектите или финансовата помощ, която оказва е недостатъчна.</p> <p>Капиталовложенията, необходими за построяването на един голф комплекс, са огромни, а възвръщаемостта е бавна и отнема много време.</p> <p>Високи разходи през летните периоди за напояване и поддържане на тревните площи в голф комплексите.</p> <p>Липса на държавни програми, които да използват този спорт, като средство за провокиране на социална адаптация на младежи в риск.</p> <p>Липса на държавни програми които да използват този спорт, като средство за провокиране на трайна социална промяна на лица застрашени от социална изолация.</p> <p>Кратък период за използване на голф съоръженията спрямо основните ни конкуренти на Балканския полуостров (Гърция и Турция). Много от съществуващите игрища не разполагат с необходимите ресурси и удобства, а тези,</p>

правила, които всички голф игрища и клубове трябва да спазват. В резултат на това някои голф игрища не разполагат с необходимите правила за безопасност, което може да доведе до потенциални проблеми.	които ги имат, често се нуждаят от ремонт и модернизация. На много от игрищата липсват и подходящи дренажни и напоителни системи, които са от съществено значение за играта на голф.
Възможности	Заплахи
<p>Провеждане на повече голф турнири със световна известност в голф игрищата в България.</p> <p>Популяризиране на голфа като спорт в България сред местното население и сред голф играчите в световен мащаб.</p> <p>Насърчаване голф уроците сред децата.</p> <p>Подобряване на рекламната дейност и популяризиране на голфа в България.</p> <p>Създаване на държавен план и стратегия за изграждане на голф игрища в слабо развити икономически райони и природни местности с цел по-добро и успешно икономическо развитие на местното население.</p> <p>Изготвяне на карти с процентно намаление на голф услуги за български и чуждестранни голф туристи.</p> <p>Насърчаване голф уроци и програми сред, семействата и децата на служителите от системата на МВР и МО на Република България.</p> <p>Изготвяне на карти с процентно намаление на голф услуги за български ветерани, военнослужещи и техните семейства.</p>	<p>Високата цена на голф услугите.</p> <p>Предпоставка за появата за някои екологични проблеми (шум и трафик задръствания, шокиращи визуални пейзажи , разрушават домове и места за разплод и хранителни източници за широк спектър от растения, животни и насекоми).</p> <p>Нисък процент на експлоатация на голфигрищата и комплексите у нас. Риск от фалит и не възвръщаемост на инвестициите. Шокова промяна в политическото, икономическото и социално развитие на държавата.</p> <p>Екологична, здравна и/или обществена криза причинена от вътрешни и/или външни фактори. Пандемия или шоково влошаване на здравният статус на българските граждани. Колапс на Европейската обществено-икономическа система – излизане на България от ЕС.</p> <p>Война в Европа.</p>

S.W.O.T анализ

Изводи от S.W.O.T анализа:

1. Интеграцията чрез спорта, особено голфа, би подобрила социалната и икономическата активност, инвестициите и нивата на заетост в районите на страната. Това също би допринесло за развитието на туристическа дестинация, корпоративна социална отговорност и дарителство.
2. Голфът би положително влиял върху социалната адаптация и социализация на изключени лица и групи чрез икономическите, социални, културни и здравословни ефекти, което допринася за националната сигурност;
3. Голфът предлага големи възможности за лечение, рехабилитация, профилактика и възстановяване на служители и техните семейства от Министерството на вътрешните

работи, Министерството на отбраната, Националната разузнавателна служба и Национална служба за охрана;

4. Специално разработените програми, използващи голфа, помагат за по-бързо и успешно лечение, възстановяване и рехабилитация на военнослужещите, участвали в международни операции и мисии, както и на техните семейства;
5. Голфът има положително въздействие върху физическите качества и развива умения за колективно взаимодействие, което го прави идеален спорт с функционално-здравословен ефект за Министерството на вътрешните работи;
6. Липсата на законова рамка за интеграция чрез голф затруднява адаптацията и социализацията на значими социални групи;
7. Недостатъчният брой квалифицирани персонали от голф клубовете, работещи с хора с ментални, физически или сензорни проблеми, демотивира значими социални групи.

Метод за дългосрочно прогнозиране „Делфи“

За провеждането на метода "Делфи" се избрахме 10 експерта, които ни дадоха своите оценки и мнения за конкретния проблем. Тези експерти даваха своите оценки и мнения анонимно и комуникацията с тях се осъществяваше чрез електронна поща. Експертите бяха от различни области на науката, за да се осигури разнообразие и широк спектър на гледни точки при анализа на проблема.

Самата процедура протече през следните етапи:

1. Сформиране на екип;
2. Избор на група за вземане на решение;
3. Създаване на въпросник;
4. Тестване на въпросника за по-подходяща формулировка;
5. Предаване на първите въпросници на експертите от групата;
6. Анализ на първия кръг отговори;
7. Подготовка на втория кръг въпросници;
8. Предаване на втория кръг въпросници на експертите;
9. Анализ на втория кръг отговори;
10. Анализ на третия кръг отговори;
11. Изготвяне на доклад от екипа за анализ.

Съставът на изследователската група:

- Проф. Красимир Петков, ДН, Декан Факултет "Спорт", НСА „Васил Левски“;
- Проф. Валентин Панайотов, ДН, Ръководител катедра „Тежка атлетика, бокс, фехтовка и спорт за всички“;
- Доц. Сашо Йорданов, д-р, Катедра Тежка атлетика, бокс, фехтовка и спорт за всички;
- Тодор Алексиев, Голф клубът към НСА „Васил Левски“;

- Ивайло Здравков, докторант.

Състав на Експертна група /азбучен ред/

- Алън Рогът - Голф директор "Правец Голф клуб";
- Боби Чакъров - PGA България;
- Велина Андонова - Комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, район „Младост“;
- Проф. д-р Владко Иванов - Катедра „Сигурност и граничен контрол“ АМВР;
- Диана Хаджиангелова - Конфедерация "Защита на Здравето";
- Йордан Божилов - Софийски форум за сигурност;
- Проф. д-р Любомир Тимчев - Ректор на АМВР;
- Нина Попова Зам.-кмет - "Образование, култура, спорт, социални дейности и здравеопазване", гр. Петрич;
- Полк. Радослав Христов - Национална асоциация на фирмите за търговска сигурност и охрана;
- Проф. Рени Дамянова, ДН - Международния тръст на научните работници в голфа.

В рамките на научноизследователския процес бе предвидено изследването да бъде реализирано в три кръга. Екипът имаше готовност, в случай на необходимост да продължи броя на кръговете, до постигане на консенсус между експертите.

Първият ликерт-въпросник съдържаеше десет въпроси – твърдения (Приложение 1):

1. Въпрос-твърдение №1: Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъде продължително безработните лица.
2. Въпрос-твърдение №2: Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъдат лица с асоциално поведение и криминални прояви.
3. Въпрос-твърдение №3: Преобладаващата рискова група в българското общество която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъдат лицата с увреждания.
4. Въпрос-твърдение №4: Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъдат възрастните лица/пенсионерите.
5. Въпрос-твърдение №5: Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъдат обособени малцинствени и етнически групи.

6. Въпрос-твърдение №6: Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъдат бежанци и имигранти.

7. Въпрос-твърдение №7: Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10г., ще бъдат пострадали по време на служебните си ангажименти служители на службите за сигурност.

8. Въпрос-твърдение №8: Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., г. ще бъдат хронично бедните.

9. Въпрос-твърдение №9: Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъдат безработни младежи и/или децата в риск.

10. Въпрос-твърдение №10: Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъдат лицата, пострадали от домашно насилие (деца, възрастни хора, мъже, жени ...).

След анализ на резултатите от третата (последна) итерация стана ясно, че има сближаване на експертното мнение по следните бъдещи рискови групи на българското общество, които в най-голяма степен биха се възползвали от предложените политики за КСО от голф клубовете в България:

- Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъдат възрастните лица/ пенсионерите –100%;
- Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъдат безработни младежи и/или децата в риск – 100%;
- Въпрос-твърдение: Преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъдат лица с асоциално поведение и криминални прояви – 90%.

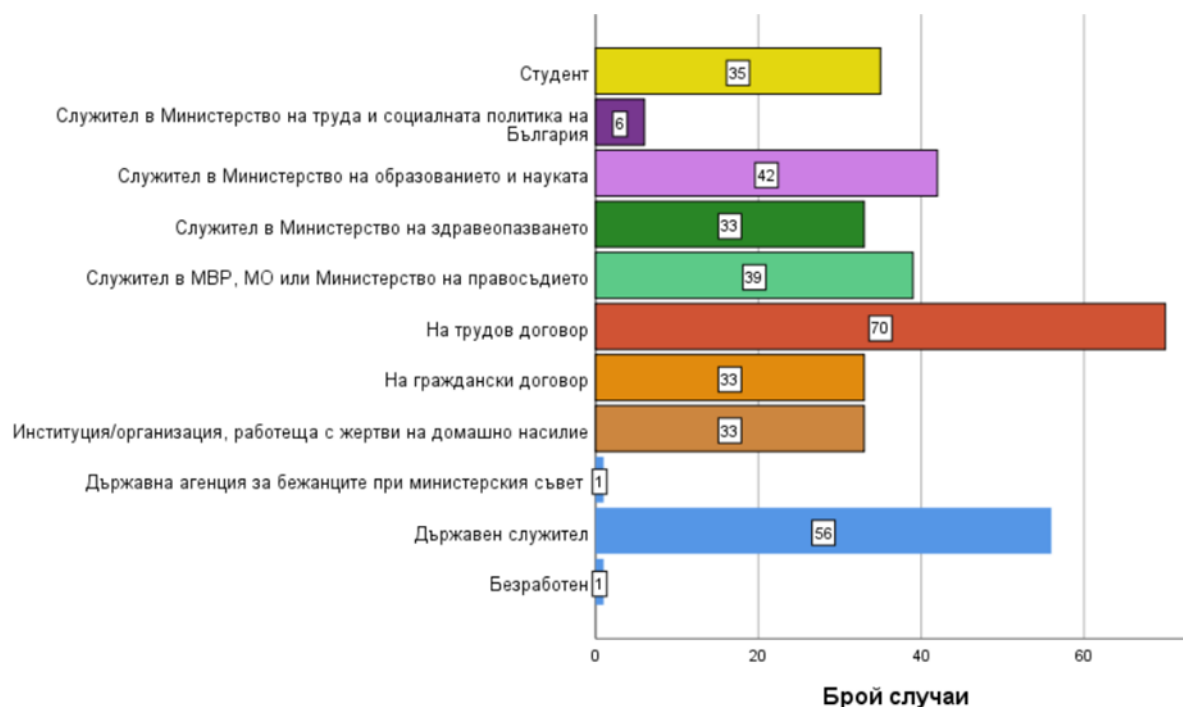
Експерименталното провеждане на Метод Делфи ни даде възможност да бъдат експлицирани следните изводи - преобладаващата рискова група в българското общество, която би се възползвала от програми за КСО предложени от голф клубовете с цел трайна социална промяна след 10 г., ще бъдат:

1. Възрастните лица/ пенсионерите;
2. Безработни младежи и/или децата в риск;
3. Лица с асоциално поведение и криминални прояви.

Анкетното проучване

За да съберем необходимите емпирични данни бе разработена специална анкета на български език, която бе от 16 въпроса от затворен тип (Приложение 2). Чрез този изследователски метод, събрахме информация от лицата за техните нагласи, мнения, убеждения, поведение и характеристики. Целта на проучването бе да се съберат данни за потребностите и нагласите за провеждане на политики и програми за корпоративна социална отговорност (КСО) на голф клубовете в Република България и да се получи представа и разбиране за изследваната група. Резултатите от анкетното проучване бяха анализирани с помощта на статистически методи и могат да се използват за информирание при вземането на решения или разработването на политики. Анкетното проучване бе проведено между 10/07/2022 – 10/03/2023, сред 349 човека (N=349). Сред тях попадат 151 жени (43,27%) и 198 мъже (56,73%).

След анализ на получените резултати може да заявим, че имаме разнородна извадка от групите, които бяха представени от участниците в експертната група. Сред респондентите имаме студенти, държавни служители, лица на трудов и граждански договор, служители в Министерство на труда и социалната политика на България, в МВР, МО, Министерство на правосъдието, в Министерство на здравеопазването, в Министерство на образованието и науката, в Държавната агенция за бежанците и от различни институции/организации, работеща с жертви на домашно насилие. Сред респондентите преобладават държавните служители и служителите на министерства (близо 50%). Тези отговори ни позволяват да предположим, че анкетираните са активни и трудови хора, които в настоящият момент не са застрашени от социално изключване, но са сензитивни и чувствителни по темата. Бедността, социалното изключване и риска от временна или продължителна липса на достъп до финансови ресурси (безработица, заболяване, травми и т.н.), водещи до влошаване на социалното и лично благосъстояние са чувствителна тема за голяма част от активното население на България. Очевидно е, че в настоящето икономическо положение съществува риск и социално напрежение в голяма част от анкетираните. Това ни кара да смятаме, че лицата отговорили в настоящата анкета си дават сметка и до голяма степен са анализирали потребностите от социални, спортни, медицински, културни и обществени програми използващи спорта и качествата, които той активира, развива и подобрява. Чрез практикуване на голф лесно и успешно може да се развият така нужните и търсени от бизнеса умения като работа в екип, умение да се взима правилно решение под стрес, работа в динамична среда и дисциплина. Голфа е прекрасен инструмент за профилактика, лечение и рехабилитация на лица претърпели травми и заболявания, но също така и удобен инструмент в борбата с девиантното поведение. Чрез голф могат да се развият знания за човешки права, демокрация и социална емпатия, особено нужни и ценни в райони с мултиетническо и мултирелигиозно население в България.

Общо разпределение на социалният статус на респондентите

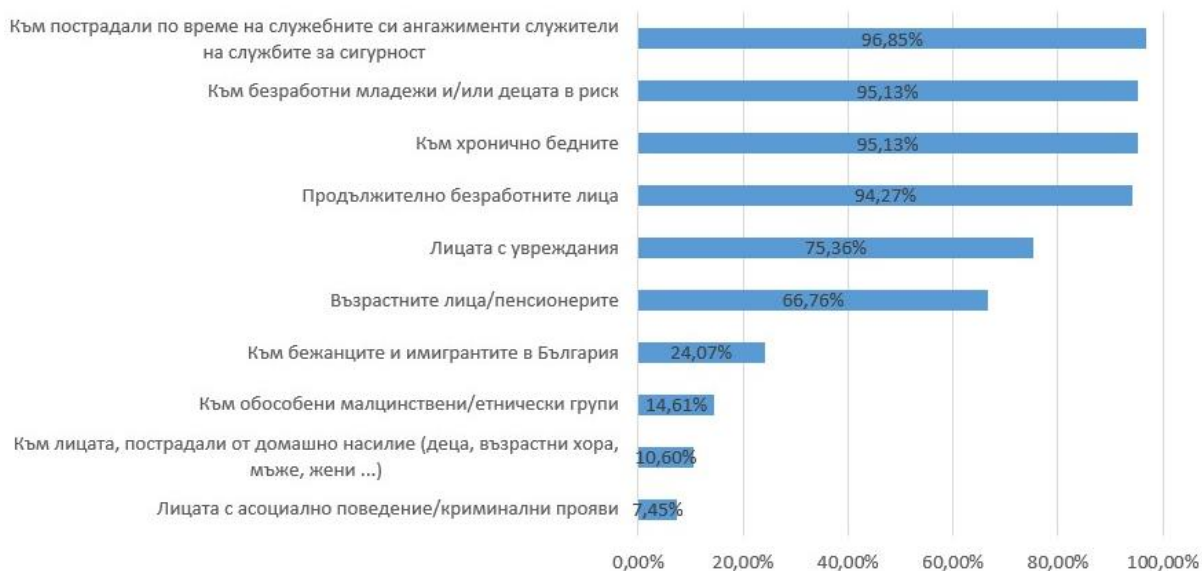
Запитахме нашите респонденти какво е тяхното мнение относно чувството на сигурност, което те изпитват. Болшинството от тях се чувстват сигурни (69.9%), но близо 1/3 от тях изпитват чувство на несигурност и безпокойство. За целите на дисертационния труд направихме по-дълбок анализ на това чувство в респондентите и забелязахме, че има сериозна разлика между мъжете и жените, касаеща чувството на сигурност и безопасност. Така например близо 47% от респондентите-мъже се чувстват сигурни и в безопасност, до като такова чувство изпитват само 22.92% от дамите. Близо до този процент е и тяхното чувство на несигурност – 20.34%, а само 9% от респондентите-мъже изпитват чувства на несигурност. При по-задълбочен анализ на данните от анкетата по отношение на разстоянието, на което те живеят и взаимовръзката с тяхното чувство за сигурност и безопасност, може да заявим, че колкото по-близо те живеят до голф клуб, толкова по-сигурни се чувстват и обратно, колкото по-далеч от голф клуб живеят толкова по-сериозни чувства на несигурност и тревога те изпитват. При сумиране на резултатите на лицата живеещи до 30 километра от голф клуб в България ще забележим, че 240 от респондентите се чувстват в сигурност и безопасност а само 5 от тях не изпитват чувство на сигурност. Противоположни резултати виждаме при респондентите живеещи над 50 километра от голф клубовете – само трима от анкетираните изпитват чувство на сигурност а 64 изпитват чувство на несигурност.

Насърчаването на социалното приобщаване и местната сигурност са взаимосвързани цели, които могат взаимно да се подсилват. КСО и политиките и програмите, които насърчават социалното приобщаване, като например програми за образование и

професионално обучение, достъпни жилища и достъп до основни услуги, могат да помогнат за намаляване на риска от социално изключване и да допринесат за местната сигурност. В същото време политиките и програмите, които насърчават местната сигурност, като например инициативи за опазване на обществения ред и превенция на престъпността, могат да спомогнат за създаването на по-безопасна и приобщаваща среда за всички членове на общността

За да се определим рисковете за хората, изложени на риск от социално изключване, бе важно да разгледаме рисковите фактори в контекста на конкретното население или общност, които се проучват. След анализ на данните получени в това изследване може да забележим, че според респондентите, взели участие в него, най-сериозните рискове пред хората застрашени от социално изключване са бедността (95.42%), социалната изолация (95.13%) и депресията (58.17%). Бедността и социалното изключване са и основните рискови фактори за увеличаване на престъпността на локално и регионално ниво. Ето защо справянето с бедността и социалното изключване е важна стратегия за намаляване на престъпността в местните общности. Това може да включва прилагането на политики и програми за КСО от голф клубовете, които насърчават икономическото и социалното приобщаване, като например програми за обучение за работа, достъпни жилища и достъп до основни услуги.

Постарахме да съберем и анализираме необходимата информация относно мнението на респондентите относно кои групи от българското общество биха се възползвали в най-голяма степен от програмите за КСО целящи устойчива и трайна социална промяна, предложени от голф клубовете в България. Според данните получени по време на изследването това са пострадалите по време на служебните си ангажименти служители на службите за сигурност (96.85%), към безработни младежи и/или децата в риск (95.13%), към хронично бедните (95.13%), продължително безработните лица (94.27%), Лицата с увреждания (75.36%), Възрастните лица/пенсионерите (66.76%), Към бежанците и имигрантите в България (24.07%), Към обособени малцинствени/етнически групи (14.61%), Към лицата, пострадали от домашно насилие (деца, възрастни хора, мъже, жени ...) (10.60%) и Лицата с асоциално поведение/криминални прояви (7.45%).

Мнение на респондентите относно кои групи от българското общество биха се възползвали в най-голяма степен от програмите за КСО целящи устойчива и трайна социална промяна, предложени от голф клубовете в България

Данните получени от анкетата ни дават сериозно основание да предположим, че КСО програми предложени от голф клубовете биха имали положителен ефект върху сигурността. Респондентите вярват, че подобни програми биха подобрили регионалната или локална сигурност. За жалост, по-голяма част от анкетирания не знаят за наличието и не са участвали в подобен род програми. Въпреки малкият брой участвали в инициативи за КСО на голф клубовете в България, участвалите споделят добрият и успешен резултат от тях. Ето защо виждаме огромни резерви и потенциал пред бъдещи програми, които използват голфа, като ефективни, успешни и ефикасни модели за трайна обществена промяна с цел оптимизиране на локалната и регионална сигурност. Очевидно е, че има огромни резерви и възможности пред подобен род инициативи, особено при правилна, успешна и ефективна обществена и медийна кампания. Респондентите показаха желанието и определени нагласите за участие в подобен род програми. Мнозинството даде отговор, че биха участвали в подобен род програма/и, което ни позволява да предположим, че тези лица вярват в голфа, в неговата ефикасност и ефективност, както и в неговите безспорни резултати особено когато се работи систематично и методично, от добре подготвени и емоционално ангажирани професионалисти по темата.

Анализа на проведеното анкетно проучване показва, че подобряването на местната и регионалната сигурност изисква участието на различни заинтересовани страни, включително правителството, правоприлагащите органи, неправителствените организации, бизнеса и общностите. Всяка от заинтересованите страни може да играе роля в разработването на програми и инициативи за подобряване на сигурността и осигуряване на безопасността на гражданите и има сериозно основание да предположим, че чрез голф може успешно да повишим интеграционните процеси в обществото, както и да подобрим социалното включване на всички социални групи в риск и по този начин да подобрим, повишим и оптимизираме локалната и регионална сигурност. Голфът има огромен потенциал за борба със младежката безработица, провокира и развива различни социални знания, умения и компетентности така нужни на всеки, без значение от неговият социален статус, пол, раса или етническа принадлежност.

Очевидно е, че съществуват модели на добри практики, които използват спорта като инструмент интеграция и е нужно да се разработят препоръки за насърчаване на засиленото участие на засегнати групи от обществото в спорт и физически дейности.

Резултатите от проведеното изследване предполагат че:

- Трябва да използваме ролята, която спортът може да играе в укрепването на общностите и насърчаването на приобщаването;

- Голф клубовете могат да допринесат за повишаване на безопасността, като осигурят сигурна и контролирана среда за членовете и посетителите, предоставят възможности за отпих, създават работни места и имат принос към местната икономика. Тези фактори могат косвено да допринесат за чувството за сигурност, като насърчават положителния имидж на района и подобряват качеството на живот на жителите.
- Голф клубовете трябва да предлагат повече образователни и менторски програми, които са насочени към безопасността и сигурността. Такива програми могат да помогнат за повишаване на осведомеността по въпросите на безопасността и сигурността и да дадат възможност на хората да предприемат стъпки за защита на себе си и на своята общност;
- Голф клубовете трябва да работят с правоприлагащите органи за разработване на програми за опазване на обществения ред, които насърчават безопасността и сигурността. Това може да включва работа с местните правоприлагащи органи за разработване на протоколи за безопасност и за установяване на редовни патрули в околността;
- Голф клубовете могат и трябва да насърчават международното сътрудничество, като са домакини на международни събития и турнири, които могат да помогнат за изграждането на отношения между различни държави и култури. Като насърчават международното сътрудничество, голф клубовете могат да помогнат за намаляване на напрежението и насърчаване на стабилността на регионално равнище;
- Нужен е координиран и интегриран подход между държавните и неправителствени организации (държавна и местна власт, неправителствени организации и спортен сектор, в това число спортни федерации и спортни клубове) с цел решаване на подобен род предизвикателства пред интеграцията и социализацията на лица застрашени от социално изключване.

И да дадем следните препоръки:

- Финансиране на програми за КСО, които използват спорта голф за лечение, възстановяване, рехабилитация и профилактика към Министерството на отбраната (МО), Националната разузнавателна служба (НРС), Националната служба за охрана (НСО) и Министерство на вътрешните работи (МВР);
- Местните и национални власти да предизвикат интерес във голф клубовете и спортните специалисти към създаване на устойчиви програми за КСО за интеграция чрез голф като уникален и мощен инструмент за социализация и изграждане на личностни и социални качества;
- Повишаване на осведомеността за личната, социалната и професионалната реализация на участниците в подобни програми за КСО;

- Подобряване на информационното осигуряване на политиката за борба с бедността и социалното изключване от гледна точка на техните причини, измерения и проявления и ефекта им върху сигурността на местните общности;
- Проучване и обмен на добри практики между държавите-членки на ЕС и заинтересованите страни на национално и местно ниво за провеждане на програми за КСО с акцент върху регионалната сигурност;
- Укрепване диалога и консултациите със заинтересованите страни по проблемите на бедността и социалното изключване;
- Въвеждане на оценката на социалното въздействие на инициативите за КСО провеждани от голф клубовете в България във всички сфери на политиката, в т.ч. и регулярно извършване на независими оценки на социалното въздействие;
- Голф клубовете в България трябва да предприемат мерки за намаляване на въздействието си върху околната среда, като например прилагане на мерки за опазване на водата, намаляване на използването на химикали и използване на възобновяеми енергийни източници;
- Голф клубовете в България трябва да се ангажират по-силно с местната общност, като предоставят възможности за образование и професионално обучение, подкрепят местни благотворителни организации и домакинстват обществени събития;
- Голф клубовете трябва да насърчават здравето и благосъстоянието на гости, посетители и играчи, като предоставят възможности за физическа активност;
- Голф клубовете могат да насърчават приобщаването и разнообразието сред своя персонал по сигурността, като набират лица от различни среди и предоставят възможности за кариерно развитие независимо от расата, етническата принадлежност или пола.